

Å beveges av bevegelsa, samisk dans og Jorggáhallan.

15/10/2012 av [SK Gaski](#)

Det va et øyeblikk der, da æ så Jorggáhallan for andre gang – tredje om du telle løsere – at æ holdt på å begynne å gråte. Det va ganske tidlig i forestillinga, etter at filmen va vist, da dem nærma sæ slutten av lihkahusat-delen. Æ satt der, og så på at Elle Sofe og Semen gikk omkring, klappa i hendern, hoppa opp og ned, sa «giitu. giitu. giitu.» og æ gråt nesten fordi æ tenkte «Æ skjønne det, nu, det med lihkahusat.» Rørelsen, den læstadianske – men kanskje ikke unikt læstadianske, tungetale og sånt e jo ganske vanlig i enkelte forma for kristendom – den kor et menneske blir så overvelda av Gud at dem må gi uttrykk for sin takknemlighet, kor dem gjør det ved å klappe i hendern, ved å hoppe opp og ned, alle de her tingan æ har forstått som en abstrakt konstruksjon. Æ har ikke hatt vanskeligheta med å forstå at det skjer, som sådan, men æ har ikke fått tak på kordan det må føles. Og så satt æ der og så Jorggáhallan og tenkte «det e sånn det e.» Det må være sånn det føles, enten for den som e i rørelsen, eller den som får observere det, og æ skulle ønske æ kunne visst det for lenge siden, at æ kunne spurt bestemora mi om det før ho døde, æ lure på alt det der religiøse, det æ bare såvidt har vært borti.

Æ traff Elle Sofe på teater på lørdag, Ida lurte mæ plutselig med på Glassmenasjeriet (det va ikke så vanskelig, ho sa «vil du være med på teater?», æ svarte «ja.» Æ e ganske letturt), og Elle spurte ka et menasjeri egentlig e, vi kunne ikke svare, og til slutt sa æ «du treng ikke vite det, du skal bare føle», for det e det ho har fortalt mæ, æ tror ho har sagt det opptil flere ganga, hver gang æ vil forstå argumentere ho for at det ikke e nødvendig, du treng ikke forstå for å observere. Og det har blitt nyttig livsvisdom ikke bare når æ ser på dans, men uansett. Av og til hold det å ta sæ tida til å bare se, bare føle, å observere ting og forsvinne inn i sine egne konnotasjonja, uten frykt for at man da har misforstått det [verket] man burde skjønne sæ på.

Æ skulle ønske æ kunne snakke om dans på den måten æ tenke at dans generelt fortjene, den måten samisk dans spesifikt fortjene – litt fordi æ tenke at om ikke æ tar ansvar for å formulere vettige tanka om den nye samiske dansen, så vet æ ikke om noen andre kommer til å gjøre det; ikke at æ e så viktig, men vi e så få, det finnes andre som e interessert, bevares, men finnes det noen med kunnskap?; ikke det at æ hevde kunnskap, heller, men nokka kan æ jo si, nokka har æ opparbeida mæ etter at æ oppdaga arbeidet – men det kan æ ikke. Æ e ikke kunnskapsrik nok om dans til å si det æ vil si, og det plage mæ av og til, men æ observere, æ øve mæ på å observere, det hjelpe på.

Og det æ ville si, både første gangen æ så Jorggáhallan, på Riddu Ridđu i sommer, den andre gangen, da dem spilte et lite utdrag kalt Boahkkáנגeassin på kunstnerkonferansen på Sametinget i september og den her gangen, e at æ tror samisk feminisme, om den finnes, finnes i det øyeblikket kor Elle Sofe tar tak i beltet til Semen og trekk, etter at han har trukket i hennes.

Det e, for ordens skyld, en gammel samisk flørteteknikk, guttan trakk i beltet på jenta for å få ho med sæ, og ho blei enten med, eller så nekta ho å rikke på sæ. Om ho virkelig ikke ville, men han hadde lyst, og ho va god fangst, kunne det hende at mora hannes kom til for å hjelpe til med trekkinga. Om ho va veldig populær kunne det hende at beltet hennes gikk i stykker, fordi så mange hadde dratt i det. Om ho virkelig ikke ville, kunne ho løsne på beltet og gå videre uten det, så han sto igjen med bare den delen han va minst interessert i.

Og det vise dem fram under forestillinga, en fin scene kor ho først e motvillig, men etterhvert blir med på leken, før ho trekk han i beltet og dem blir likeverdige, nokka som så går over i at han blir overivrig og drar i alle retninge, og ho løsne på beltet og går og sett sæ. Det e i det hele tatt en veldig fin illustrasjon av alle mulighetan beltetrekkinga innebar, alt som kunne skje, æ e usikker på kor utbredt det va, det e mulig det bare va en Kautokeino/Indre Finnmark-greie, men det e en fornøydlig historie, sjøl om det også e litt traumatisk, særlig om man har god fantasi og ikke helt klare å gi slipp på bildet av menn som trekk med sæ spede dame dit dem sjøl vil – den tynne linja mellom tradisjon og overgrep e ikke bestandig like komfortabel.

Det e alle de her tingan som tar bolig i mæ når æ ser forestillinga, en rekke idea om ka identiteten vårres består i, ka den har vært, kordan vi har rørt oss, rørt ved hverandre. Det e alle de tingan og en visshet om at så lenge samisk kulturs framtid innehold folk som Elle Sofe, så e det grunn til å ha håp, uansett. Måten ho klare å forene det som har vært av samiske kulturelle uttrykk med en kunstform som kan være så esoterisk som moderne dans, og å gjøre det til nokka som føles som om det sier nokka viktig, på nye måta, og som også e, om ikke allmenngyldig, så av allmenn interesse, nokka æ tror kunne vært åpent for nesten kãm som helst – med forbehold om at æ ikke kan bedømme sånt, åpenbart – bare dem torde å være villig til å observere og føle heller enn å ville vite og forstå. Det e ganske mye å ønske av menneska, eller kanskje bare av mæ, men det e så utrolig tilfredsstillandes å få det til at æ ikke kan anna enn å anbefale det.

<http://sideoppsidened.net/2012/10/15/a-beveges-av-bevegelsa-samisk-dans-og-jorggahallan/>